

LJUBLJANSKI ŠKOFIJSKI LIST

Leto 1925.

Ljubljana, 8. junija 1925.

Štev. 4.

39.

ODLOČBA STOLA SEDMORICE ZA STRAN VELJAVNOSTI ALI OBSTOJA ZAKONA.

Iz priloge Slovenskega Pravnika l. 1925, str. 97 id.

Za sodišča tukajšnjega zakonskega področja niso obvezne odločbe duhovnih sodišč katerekoli konfesije, izrečene za stran veljavnosti ali obstoja braka (§§ 62, 111 o. d. z.; §§ 76, 50/1 jur. n.)

(Odločba od 6. novembra 1924, Rv 762/24-1, ki se ž njo potrjata sodbi višjega deželnega sodišča ljubljanskega od 17. junija 1924, Bc I 73/24-4, in deželnega sodišča ljubljanskega od 29. februarja 1924, Cg I 664/23-11.)

Katoličan A se je poročil leta 1913. po rimsko-katoliškem obredu z B, ki še živi. Pozneje je prestopil v pravoslavje, a je veliko duhovno sodišče v Sremskih Karlovcih z odlokom od 1. marca 1923 izreklo razdružitev tega zakona in mu dovolilo, da sme stopiti v drugi zakon. Nato je v Ljubljani sklenil nov zakon po obredu pravoslavne srbske cerkve.

Prva in druga stopnja sta izrekli, da je drugi zakon neveljaven.

Stol sedmorice, oddelek B, je potrdil obe sodbi iz razlogov:

Spisi ne nudijo revizijskemu sodišču povoda za pomisleke zoper pravilnost stvarnega položaja, kakršen je po spodnjih stopnjah skladno ugotovljen in ki o njem tudi ni spora. Na podlagi tega stvarnega položaja sta prva in takisto prizivna stopnja izrekli, da je zakon iz razloga §§ 62, 111 o. d. z. neveljaven. Pravna utemeljitev tega izreka je v bistvu pravilna.

Revizija branitelja zakonske vezi pobija, sklicujoč se na revizijski razlog št. 4 § 503 c. pr. r., zgolj nazor prizivne stopnje, da je bila ob razsoji stvari neupoštevana sodba velikęga duhovnega sodišča v Sremskih Karlovcih, ki je bil z njo poprejšnji zakon A-jev cerkveno razdružen, in da je bilo marveč presojati stvar zgolj po zakonu, ki je v veljavi na ozemlju sedanje Slovenije. Po mnenju revizije je ta nazor nepravilen; v naši kraljevini da se ne more razločevati med tuzemci in inozemci; ustava da je za vso državo enako veljavna, le naključje da je, če vsled neurejenih razmer v vsej kraljevini ne velja enoten zakon.

Ta izvajanja reviziji ne utegnejo pomoči k uspehu.

Z razglasom Narodne vlade v Ljubljani od 31. oktobra 1918 (Ur. l. št. 1) so ostali po prevratu vsi dotedanji zakoni in vse dotedanje naredbe v veljavi, dokler vlada drugače ne ukrene. Enako je izjavila naredba poverjenišva za pravosodje od 31. oktobra 1918 (Ur. l. št. 8) in naredba celokupne vlade od 14. novembra 1918 (Ur. l. št. 118). Ustava se veljavnosti tega razglasa, oziroma naredb ni doteknila, ker so bili izdani pred 1. decembrom 1918 (čl. 130. ustave).

V veljavi so torej ostale tudi zakonske določbe o zakonskem pravu, kakor jih v materialnem pogledu vsebuje naš občni državljanski zakonik, a se v pogledu pristojnosti in postopka nahajajo v naših procesualnih zakonih.

Ti zakoni naknadno niso bili izpremenjeni, kolikor se tičejo snovi, merodajne za navedeni spor. Tudi ustava ni izpremenila tega zakonskega položaja. Nasprotno poudarja čl. 28. ustave, da je zakon pod zaščito države. Potemtakem tudi po ustavi ni zakon zgolj verska zadeva.

Zakonska druga imata v navedenem primeru svoje skupno prebivališče v Ljubljani. Po §§ 76, 50 j. n. je torej pristojno za razsojo stvari deželno sodišče v Ljubljani, temu pa je bilo soditi po zakonih, ki so v moči v tukajšnjem področju (§ 4 o. d. z.).

Pravilno je torej stališče prizivne stopnje, da so ob razsoji stvari merodajni zgolj v tukajšnjem področju veljavni zakoni. Da bi pobijana sodba ne ustrezala tem zakonom, revizija niti ne trdi.

Po pravici se pa v navedenem sporu spodnji stopnji tudi nista ozirali na odočitev velikega duhovnega sodišča v Sremskih Karlovcih, ki da je baje izrekel razdružitev prvega zakona A-jevega in temu dovolil, da more stopiti v drugi zakon. Ni zakonite določbe, po kateri naj bi bile za sodišča tukajšnjega zakonskega področja obvezne odločbe duhovskih sodišč katerekoli konfesije, izrečene zastran veljavnosti ali obstoja zakona. Po § 1 j. n. gre namreč v tukajšnjem zakonskem področju razprava in razsoja o takih vprašanjih zgolj civilnim sodiščem, ki jih morajo rešiti ta sodišča samostojno. Čl. III. zak. od 25. maja 1868 drž. zak. št. 47 izrečno pravi, da izvršujejo sodstvo v zakonskih stvareh katoličanov, kakor tudi ostalih krščanskih in nekrščanskih konfesij zgolj posvetna sodišča.

Ta pravni položaj ni bil po ustavi naše kraljevine prav nič izpremenjen. Nasprotno določa čl. 48. ustave, da izvršujejo sodno oblast sodišča. Zadnji odstavek čl. 109. poudarja, da v rodbinskih in dedinskih zadevah muslimanov sodijo državni šeriatski sodniki. Ne omenja pa ustava jurisdikcije duhovnih sodišč. Po čl. 110. obstoji za vso kraljevino samo eno kasacijsko sodišče s sedežem v Zagrebu. S tem je v načelu izrečena enotnost državnega pravosodstva za vso kraljevino, iz katere načelno sledi pravna obveznost in izvršljivost vseh sodb v vsem obsegu kraljevine. Zadnji odstavek čl. 137. sicer navaja kasacijsko sodišče v Beogradu, stol sedmorice v Zagrebu, vrhovno sodišče v Sarajevu, veliko sodišče v Podgorici in oddelek kasacijskega sodišča v Novem Sadu, da se začasno smatrajo za oddelke omenjenega enotnega kasacijskega sodišča. Ne navaja pa ta člen tudi velikega duhovnega sodišča v Sremskih Karlovcih. Kar velja torej o enotnosti državnih sodišč in vzajemni obveznosti njih sodb v vsej kraljevini, ne velja tudi o duhovnih sodiščih in njih odločbah. Iz teh razlogov je morala zatrjevana odločba velikega duhovnega sodišča ostati neupoštevana.

40.

SKUPNE DUHOVNE VAJE ZA DUHOVNIKE.

Letos bomo imeli še skupne duhovne vaje, in sicer od ponedeljka zvečer dne 27. julija do petka zjutraj dne 31. julija. Vodil jih bo pater od Jezusove družbe v zavodu sv. Stanislava. Kdor se jih bo udeležil, naj se prijavi vsaj do 20. julija škofijskemu ordinariatu ali naravnost g. ekonomu v zavodu.

V Ljubljani, dne 24. maja 1925.

† Anton Bonaventura,
škof.

41.

PRAZNOVANJE GODU SV. CIRILA IN METODA.

Letos naj se prav slovesno obhaja praznik sv. Cirila in Metoda, ki bo ravno prvo nedeljo meseca julija. Ker se bo dne 12. julija začel v Ljubljani znanstveni »shod za proučevanje vzhodnega bogoslovja«, prosim, poučite v tej zadevi vernike, omenite to tudi v pridigi in verniki naj pri molitveni uri prve nedelje v juliju molijo za blagoslov in srečen uspeh.

V Ljubljani, dne 24. maja 1925.

† Anton Bonaventura,
škof.

42.

PROSLAVA GODU SV. JANEZA KRSTNIKA.

V smislu § 9. društvenih pravil »Svete vojske«, ki jih je odobril škof. ordinariat v Ljubljani z odlokom št. 2461 z dne 10. julija 1912, praznuje društvo s svojimi podružnicami svoj glavni praznik vsako leto na nedeljo sv. Janeza Krstnika. Kot nedelja sv. Janeza Krstnika velja nedelja, ki je najbližja dnevu 24. junija.

Gg. dušnim pastirjem se naroča, naj imajo letos v nedeljo, dne 21. junija pridige o treznosti in zoper alkoholizem, ki prizadene toliko gorja našemu ljudstvu in ki je hkrati silna ovira pri verski in nravni vzgoji ljudstva.

43.

VIZITACIJA PO ARHIDIKONIH IN DEKANIH.

O priliki kanonične vizitacije po arhidiakonih naj se istim povrnejo dejanski potni stroški.

Dekanom se določa za vizitacijo in druga službena pota na župnije povprečna potnina, in sicer:

- a) za župnije do 1000 duš Din 100.—,
- b) za župnije do 2000 duš Din 150.—,
- c) za župnije nad 2000 duš Din 200.—.

Škofijski ordinariat v Ljubljani, dne 4. junija 1925.

† Anton Bonaventura,
škof.

44.

ZAPRISEGA RADI VOJNE OBVEZNOSTI.

Komanda ljubljanskega vojnega okroga je po tukajšnjem rimsko-katoliškem vojnem duhovnem uradu z dopisom z dne 28. maja 1925, št. 11.471, sporočila sledeče:

»V zadnjem času se množijo slučajji, da voj. obvezniki, kateri so v državni civilni službi in niso še položili voj. prisege, prosijo pri tukajšnji

komandi posebna uradna uverenja o njihovem službovanju v vojski radi reguliranja njihove plače.

Gosp. minister vojske in mornarice je pod Dj. Br. 14.526 od 17. marca t. l. izdal naredbo, da se sme izdati uradna uverenja od vojaških komand samo zapriseženim obveznikom. Take obveznike se je zato pozvalo k tukajšnji komandi in iste napotilo k naslovu radi položitve prisege. Ker se s potovanjem povzročijo voj. obveznikom potni stroški in zavlačuje izdaja uverenj, ki so za nje nujne prirode, bilo bi koristnejše in enostavnejše, ako bi navedeni obvezniki položili prisego pri najbližjem župniku.

Na tozadevno prošnjo imenovane komande se zato pooblaščajajo vsi župniki, da zaprisežejo vojne obveznike, ako se javijo s spiskom obveznikov. Ta spisek naj dotični župnik po izvršeni zaprisegi podpiše in opremi z župnim pečatom ter ga izroči obvezniku.

Formular prisege je sledeči:

Jaz I. I. prisegam pri Bogu vsemogočnem, da hočem vrhovnemu poglavarju vse vojne sile kralju Srbov, Hrvatov in Slovencev Aleksandru I. povsod in ob vseh prilikah biti veren, vdan iz duše in pokoren, da se hočem za kralja in domovino junaško boriti; da se vojaški zastavi nikjer in nikdar ne bom izneveril in da hočem zapovedim predstojnih starešin biti pokoren in jih vedno izvrševati. — Tako naj mi Bog pomaga!

Podpisani župnik sem zgoraj imenovanega danes zaprisegel na vojno službo.

..... dne 1925.

Pečat.

Podpis.

45.

PROŠNJE ZA SPREGLED ZAKONSKIH ZADRŽKOV.

V kanonih 1043—1048 je določeno, v katerih primerih sme ordinarij dispenzirati od zakonskih zadržkov tudi maioris gradus.

V Škof. listu 1925, str. 17, so objavljene fakultete škofa (ex S. Congr. de discipl. Sacram.) glede dispenziranja zakonskih zadržkov.

Večkrat se zgodi, da se škof. ordinariatu vpošiljajo prošnje za spregled zadržkov maioris gradus, ko so zaročenci že na oklicih ali da se hkrati prosi za spregled dveh oklicev.

Župni uradi se zato opozarjajo, naj se vlagajo prošnje za spregled pravočasno.

Z oklici je v smislu kan. 1031 § 2, 2°, začeti šele tedaj, ko župnik prejme listino o danem spregledu.

46.

KANONIČNA VIZITACIJA IN BIRMOVANJE.

Dodatno k objavljenemu sporedu se je določila kan. vizitacija in birmovanje še za naslednje kraje:

Ihan 22. junija; Selca 4. julija; Davča (hkrati posvečenje cerkve) 5. julija 1925.

47.

ŠKOF. DRUŠTVO ZA VARSTVO SIROT V LJUBLJANI.

Župnim uradom se je razposlalo »Četrto letno poročilo« imenovanega društva. Kakor prejšnja leta priporoča škof. ordinariat tudi to pot škofijsko društvo za varstvo sirot dobrotnosti in naklonjenosti gg. duhovnikov, ki naj o nalogi in delih prepotrebnega in koristnega društva pouče vernike in jim to delovanje krščanske ljubezni priporoče v podpiranje.

48.

ŠKOFIJSKI SKLAD ZA OBOLELE DUHOVNIKE.

L. 1922: Dohodki	Din	3.535·25
Izdatki	„	750—
Ostane	Din	2.785·25
L. 1923: Dohodki (s preostankom l. 1922)	Din	7.850·50
Izdatki (podpore)	„	500—
Ostane	Din	7.350·50
L. 1924: Dohodki (s preostankom l. 1923)	Din	21.129·25
Izdatki (podpore)	„	9.300—
Ostane	Din	11.829·25
L. 1925: Dohodki (s preostankom iz l. 1924) doslej	Din	18.619·25
Izdatki (podpore)	„	6.400—
Stanje dne 1. junija 1925	Din	12.219·25

Najmanjši znesek dovoljene podpore je bil Din 400—, največji Din 1000—.

49.

SLOVSTVO.

Knjiga o Mariji. Spomin na prvi slovenski Marijin kongres 1924 v Ljubljani. Izdalo in založilo Osrednje vodstvo Marijinih družb za ljubljansko škofijo. 1925. — Mala 8°, str. 278 s 6 slikami. — Knjiga, ki jo tu naznanjamo, je najbrže že v rokah večine duhovnikov, zlasti voditeljev Marijinih družb, katerim je naravnost nujno potrebna. Ni namreč samo spominska knjiga lanskega prelepo uspelega prvega Marijinega kongresa v Ljubljani, ampak podaja tako za premišljevanja kakor za pridige in govore bogatega gradiva. Ako izvzamemo vesti in poročila o kongresu, je knjiga predvsem zbirka govorov in predavanj o priliki kongresa. Po lepi uvodni besedi univ. profesorja dr. Jos. Ujčiča sledi pet skupin govorov in predavanj. Prve štiri skupine imajo po šest, zadnja sedem govorov (predavanj). V teh govorih je obsežena v jedru vsa Mariologija s svojim praktičnim pomenom za krščansko življenje naše dobe. Skupine govorov obravnavajo: temelje Marijinega češčenja, bistvo Marijinega češčenja, sadove Marijinega češčenja, pota Marijinega češčenja, apostole Marijinega češčenja.

Gotovo je, da so govorniki podali kar so mogli, svoje najboljše. Vsi govori, njih osnovne misli se dajo še obširno detajlirati, tako, da govornik, ki jih bo rabil, ne bo v zadregi ne glede snovi, ne glede pravilnega in pristrčnega obravnavanja Mariologije. Ne smemo, da ne bi omenili predavanja Viktorja Steska: Marijini spomeniki v Ljubljani in pesmi Sardenkovih Materi Mariji. Knjiga je vsega priporočila vredna in kakor smo rekli, trajne važnosti. D.

50.

OPOMIN.

V Škof. listu 1925, str. 27, je škof. ordinariat naročil matičnim uradom, naj vpošljejo do konca marca t. l. statistične podatke o rojstvih, porokah in umrlih v letih 1910—1924.

Naročilu se je po preteku treh mesecev odzvala komaj polovica matičnih uradov. Jasno je, da je sestava statistike potemtakem nemogoča. Zato naj zamudni matični uradi t a k o j pošljejo podatke.

51.

KONKURZNI RAZPIS.

Z okrožnico z dne 19. maja 1925, št. 1946, je bila z rokom do 10. junija razpisana župnija Podlipa.

52.

ŠKOFIJSKA KRONIKA.

Podeljeni sta župniji: Selca Francu Šušteršiču, žup. upravitelju v Podlipi; Dob Janezu Beštru, bivšemu dekanu in župniku v Postojni (umeščen 2. junija 1925).

Imenovan je bil za vojnega duhovnika v Štipu Franc Pavlič, kaplan v Trebnjem.

V pokoj je stopil Štefan Rihar, župnik v Dobu, in se naselil v Polhovem gradu.

Umrli je p. Franc Beller, S. J. v Ljubljani, dne 1. junija 1925. — N. v m. p.!

Škofijski ordinariat v Ljubljani, dne 8. junija 1925.

Vsebina: 39. Odločba stola sedmorice v zakonskih zadevah. — 40. Skupne duhovne vaje za duhovnike. — 41. Praznovanje godu sv. Cirila in Metoda. — 42. Proslava godu sv. Janeza Krstnika. — 43. Vizitacija po arhidiakonih in dekanih. — 44. Zaprisega radi vojne obveznosti. — 45. Prošnje za spregled zakonskih zadržkov. — 46. Kanonična vizitacija in birmovanje. — 47. Škofijsko društvo za varstvo sirot. — 48. Sklad za obolele duhovnike. — 49. Slovstvo. — 50. Opomin. — 51. Konkurni razpis. — 52. Škofijska kronika.
